

Interreligieuze verklaring tegen euthanasie wel én niet bijzonder

Door **Redactie** - 29 oktober 2019

In een gemeenschappelijke, in Rome ondertekende verklaring hebben het Vaticaan, het Opperrabbinaat in Israël en een Indonesische moslimorganisatie zich uitgesproken tegen euthanasie en hulp bij zelfdoding. In plaats daarvan moet de palliatieve zorg versterkt worden. Daarnaast wordt in de verklaring opgeroepen tot respect voor de gewetensvrijheid van medisch personeel. Katholiek.nl stelde 3 vragen aan cultuurtheoloog Frank Bosman.

Hoe bijzonder is het dat er nu zo'n interreligieuze verklaring ligt?

Het is wel en niet bijzonder dat de drie Abrahamitische godsdiensten elkaar opzoeken. Niet, omdat juist op het gebied van sociale en maatschappelijke vraagstukken moslims, joden en christenen elkaar juist heel goed weten te vinden om samen op te trekken. Maar het is wel bijzonder omdat het hier gaat om zo'n samenwerking op het hoogste niveau: het Vaticaan, het Opperrabbinaat van Jeruzalem en een moslimorganisatie uit Indonesië, het grootste moslimland ter wereld. Het geeft blijk van de grote zorg bij joden, christenen en moslims als het gaat om de vanzelfsprekendheid waarmee in het Westen over het 'geregisseerd levenseinde' wordt gesproken.

Hoe zou je die gezamenlijke zorg omschrijven?

In het licht van de gedeelde antropologie – namelijk dat het leven door God gegeven is – staat euthanasie gelijk aan moord. De verklaring legt (onder andere) de vinger op een gevoelige plaats. Hoe je het verder ook noemt – euthanasie, zelfdoding, geregisseerd levenseinde, een barmhartige dood, een waardig einde – aan het eind van het taalspelletje verricht de ene mens

een handeling waarbij een ander mens sterft. En dat lijken we soms nog wel eens te vergeten. Niet voor niets roept de verklaring op om geen druk op medische zorgverleners te leggen die de euthanasie moeten uitvoeren. We vergeten vaak aan welke enorme druk euthanasie-artsen bloot staan, daar waar hun eed van Hippocrates botst met de psychische druk van degene die hem om euthanasie vraagt, en diens directe omgeving.

Wat zal het effect zijn van deze verklaring?

Helaas zal deze verklaring in de praktijk niet veel veranderen aan het denken in het seculiere westen, noch aan de bestaande euthanasiepraktijk in bijvoorbeeld Nederland. Daarvoor leggen religieuze autoriteiten in het Westen te weinig gewicht meer in de schaal. Het is een symbolische actie, meer bedoeld voor de eigen achterban, dan om het publieke debat te kunnen beïnvloeden. Niettemin is dit nieuws relevant voor Nederland aangezien we hier wel heel ver gaan in het faciliteren van euthanasie: zo is bijvoorbeeld niet alleen objectief uitzichtloos fysiek lijden een juridisch geldige reden, maar ook het subjectief ervaren ondraaglijk psychisch lijden.